

REPUBLIKA
SLOVENIJA
UPRAVNO
SODIŠČE

I U 789/2024-22

SODBA
V IMENU LJUDSTVA
IN
SKLEP

REPUBLIKA SLOVENIJA INFORMACIJSKI POOBlašČENEC		
Prejeto:	14 -10- 2025	Slg. znak: 0326
V vednost:	Vredn.:	Priloge:
Številka zadeve: 090-166/2023/19		

Upravno sodišče Republike Slovenije je po višjem sodniku dr. Damjanu Gantarju

v upravnem sporu tožeče stranke:

zoper toženo stranko: **REPUBLIKA SLOVENIJA**, ki jo zastopa Informacijski pooblaščenec, Dunajska cesta 22, Ljubljana,

zaradi **dostopa do informacij javnega značaja**,

o **tožbi** zoper odločbo Inštituta za novejšo zgodovino št. 0-00/212-2023 z dne 25. 5. 2023 ter odločbo Informacijskega pooblaščenca št. 090-166/2023/8 z dne 7. 8. 2023,

dne **10. oktobra 2025**

ODLOČILO:

- I. Tožbi se v delu, ki se nanaša na odločbo Informacijskega pooblaščenca, ugotovi in se odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-166/2023/8 z dne 7. 8. 2023 odpravi ter se zadeva vrne Informacijskemu pooblaščenču v ponovno odločanje.
- II. Tožba se v delu, ki se nanaša na odločbo Inštituta za novejšo zgodovino št. 0-00/212-2023 z dne 25. 5. 2023, zavrže.

OBRAZLOŽITEV:

1. Prvostopenjski organ, to je Inštitut za novejšo zgodovino, je zavrnil zahtevo tožnika za dostop do informacij javnega značaja, ki se nanaša na bazo raziskovalnih podatkov o smrtnih žrtvah druge svetovne vojne in zaradi nje v Sloveniji. Kot razlog za zavrnitev prvostopenjski organ navaja, da za podatke, ki jih tožnik zahteva, ne velja odprt dostop.
2. Tožnik se je zoper prvostopenjsko odločbo pritožil, drugostopenjski organ pa je prvostopenjsko odločbo izrekel za nično. Pri tem navaja, da se postopek za dostop do informacij javnega značaja lahko vodi zgolj in izključno na zahtevo prosilca in je bilo treba ugotoviti, ali je zahtevo tožnika z dne 22. 2. 2023 treba šteti za zahtevo, ki je bila vložena po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ). Po 249. členu Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju ZUP) se za nično izreče odločbo, če organ druge stopnje ugotovi, da se je zgodila v postopku na prvi stopnji taka nepravilnost, ki ima za posledico ničnost odločbe. Po 4. točki prvega odstavka 279. člena ZUP pa se med drugim izreče za nično odločba, ki jo je izdal organ brez zahteve stranke, pa stranka pozneje ni izrecno ali molče v to privolila. Čeprav po določbi tretjega odstavka 17. člena ZDIJZ prosilcu ni treba izrecno označiti, da gre za zahtevo za dostop do informacije javnega značaja, pa jo mora organ vseeno obravnavati po ZDIJZ, če iz narave zahteve izhaja, da gre za zahtevo za dostop do informacij javnega značaja. Iz zahteve tožnika pa ne izhaja, da je bila vložena na podlagi ZDIJZ, saj tožnik v svoji zahtevi navaja, da organ prosi za vpogled ali digitalni format podatkov, ki jih potrebuje za namen raziskovanja. Iz zahteve izhaja, da je tožnik te podatke zahteval že predhodno in da svojo zahtevo utemeljuje na raziskovanju podatkov zaradi nestrinjanja z določenimi drugimi raziskovalnimi izsledki. Ker je bil prvostopenjski organ nedvomno seznanjen, da tožnik zahteva dostop do dokumentov zaradi raziskovanja, to področje pa ureja drug zakon, organ ni imel zakonske podlage, da zahtevo tožnika obravnava po ZDIJZ. Vprašanja, po kateri zakonski podlagi obravnavati zahtevo tožnika, organ ni predhodno ugotovil, temveč je namesto tega v zavrnilni odločbi odločal po dveh

ločenih podlagah za dostop do dokumentov, pri čemer dostop po ZDIJZ omenja zgolj formalno. Ni presojal, ali zahtevane informacije izpolnjujejo pogoj za informacije javnega značaja, kot tudi ne, ali je podan kateri izmed razlogov za zavrnitev dostopa. Torej je v konkretni zadevi izdal izpodbijano odločbo brez zahteve prosilca.

3. Tožnik vloga tožbo, kjer v tožbenem zahtevku predlaga, naj se obe odločbi izrečeta za nični. Niti prvostopenjski niti drugostopenjski organ nista v postopku ugotavljal zakonskih razlogov, zaradi katerih bi lahko zahtevo zavrnila. Najprej je zahtevo na prvostopenjski organ naslovil dne 22. 2. 2023, nato pa je 28. 3. 2023 dal novo vlogo, kjer je izrecno navedel, da zahteva dostop do informacij javnega značaja. Prvostopenjski organ njegove zahteve ni zavrnil iz razlogov, ki bi bili utemeljeni in določeni v 5.a in 6. členu ZDIJZ. Razlogi, zaradi katerih je bila zahteva zavrnjena, nimajo podlage v zakonu. Tožnik nadalje izraža nestrinjanje z odločitvijo drugostopenjskega organa, češ da je bila odločba prvostopenjskega organa izdana brez zahteve stranke, saj je vložil tri neformalne vloge za dostop do informacij javnega značaja. Nadalje tožnik pojasnjuje, zakaj se po vsebini ne strinja s prvostopenjsko odločitvijo. Prvostopenjsko odločbo bi bilo treba izreči za nično, saj je organ odločil v zvezi z vlogo z dne 22. 2. 2023, kjer tožnik eksplicitno zahtevka ni dal, odločbo drugostopenjskega organa pa je izreči za nično, ker je odločal o dostopu do informacij javnega značaja z dne 22. 2. 2023, kjer pa zahtevka spet ni bilo.
4. Tožena stranka v odgovoru na tožbo odgovarja, da tožnikova vloga z dne 22. 2. 2023 ne predstavlja zahteve za dostop do informacij javnega značaja, posledično pa je prvostopenjski organ odločil brez zahteve prosilca. Ker je odločbo organa izrekla za nično, je ni vsebinsko presojala. Predlaga, naj sodišče tožbo kot neutemeljeno zavrne.
5. Sodišče je v postopek kot stranko z interesom pritegnilo tudi Inštitut za novejšo zgodovino, ki pa na tožbo ni odgovoril.
6. Sodišče je najprej s sklepom I U 1628/2023-11 z dne 12. 1. 2024 tožbo zavrglo iz razloga po 5. in 6. točki prvega odstavka 36. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1). V obrazložitvi sklepa je navedlo, da se je tožnik v tožbi strinjal z razglasitvijo prvostopenjske odločbe za nično in se hkrati zavzemal za razglasitev drugostopenjske odločbe za nično, kar pa bi pomenilo bodisi pravnomočnost prvostopenjske zavrnilne odločbe, kar ni v tožnikovem interesu, ali pa obveznost ponovnega odločanja drugostopenjskega organa o njegovi pritožbi, kar pa za tožnika prav tako nima nobene pravne koristi, ob zahtevi, da je treba o obeh njegovih vlogah še odločiti.
7. Tožnik se je zoper navedeni sklep Upravnega sodišča RS pritožil, Vrhovno sodišče RS pa je s sklepom I Up 66/2024 z dne 16. 4. 2024 pritožbi ugodilo in sklep prvostopenjskega sodišča razveljavilo ter vrnilo zadevo sodišču v nov

postopek. V obrazložitvi sklepa drugostopenjsko sodišče navaja, da ker je drugostopenjski organ prvostopenjsko odločbo razglasil za nično, to pomeni, da se je za tožnika postopek odločanja o dostopu do informacij javnega značaja končal. Vsebina vloge z dne 22. 2. 2023 ne bo več predmet presoje z vidika določb ZDIJZ, kar pa je po dosedanjem procesnem ravnanju tožnika bistvo tega upravnega spora. Iz navedenih razlogov ni mogoče tožniku izreči pravnega interesa za vložitev tožbe. Tožnik je naknadno izrecno vložil zahtevo za dostop do informacij javnega značaja dne 28. 3. 2023, ki se prav tako nanaša na podatke projekta Žrtvoslovnega seznama. Glede te zahteve se vodi ločen upravni postopek in šele če bi bilo zahtevi z dne 28. 3. 2023 ugodeno ali o njej pravnomočno odločeno, bi bila to procesna ovira in s tem razlog za zavrženje tožbe.

K točki I izreka:

8. Tožba je v delu, ki se nanaša na izpodbijanje drugostopenjske odločbe, utemeljena.
9. Sodišče najprej uvodoma ugotavlja, da so izpolnjene vse procesne predpostavke za obravnavanje tožbe v delu, ki se nanaša na drugostopenjski akt, zato je v ponovljenem postopku tožbo zoper drugostopenjsko odločbo obravnavalo po vsebini.
10. Z drugostopenjsko odločbo je Informacijski pooblaščenec odločbo prvostopenjskega organa, o kateri je ta odločal o zahtevi tožnika z dne 22. 2. 2023, izrekel za nično. Pri tem drugostopenjski organ navaja razlog za ničnost, ki je določen v 4. točki prvega odstavka 279. člena ZUP. V skladu s tem določilom se za nično izreče odločba, ki jo je izdal organ brez zahteve stranke (128. člen tega zakona), pa stranka pozneje ni izrecno ali molče v to privolila.
11. Po presoji sodišča v obravnavani zadevi ni mogoče trditi, da bi organ izdal odločbo brez zahteve stranke, kajti nedvomno je tožnik zahtevo z dne 22. 2. 2023 podal in v njej navedel, katero dokumentacijo bi želel pridobiti, le da ni navedel pravne podlage za svoj zahtevek. Ta razlog za ničnost bi bil npr. podan, če prosilec sploh ne bi podal zahteve ali pa bi organ odločal o nečem drugem, kot je prosilec prosil v zahtevi. V kolikor obstaja dvom glede pravne narave zahtevka, je treba postopati v skladu s 67. členom ZUP, ki določa ravnanje z nepopolnimi ali nerazumljivimi vlogami. S tem v zvezi sodišče opozarja še na določilo 7. člena ZUP, ki določa načelo varstva pravic strank in varstva javne koristi. Skladno s tem načelom morajo organi pri postopanju in odločanju omogočiti strankam, da čim lažje zavarujejo in uveljavljajo svoje pravice. Ker je bil zahtevek nedvomno podan, pa čeprav brez navedbe pravne podlage, ni podan ničnostni razlog, kot ga navaja drugostopenjski organ v svoji odločbi. Iz navedenega razloga je sodišče drugostopenjsko odločbo odpravilo in vrnilo zadevo drugostopenjskemu organu v ponovno odločanje, v katerem bo moral pritožbo tožnika obravnavati po vsebini.

-
12. Ker je sodišče drugostopenjsko odločbo odpravilo že iz zgoraj navedenega razloga, se do vseh ostalih navedb v tožbi posebej ne opredeljuje. Sodišče še pojasnjuje, da situacija, ki jo Vrhovno sodišče RS navaja v sklepu, ki bi predstavljala procesno oviro za nadaljnje vodenje postopka, ni podana. Sodišče je na podlagi vpogleda v spis I U 1486/2024 tukajšnjega sodišča ugotovilo, da zahtevi tožnika z dne 28. 3. 2023 ni bilo ugodeno in prav tako je bila pritožba zoper zavrnilno odločbo zavrnjena, pri čemer je tožnik vložil tožbo v upravnem sporu, ki se vodi pri tukajšnjem sodišču pod številko I U 1486/2024 med istimi strankami. O tej tožbi pa sodišče še ni odločilo.
13. Sodišče je odločbo odpravilo iz razlogov po 3. točki prvega odstavka 64. člena ZUS-1, ker v postopku za izdajo drugostopenjskega akta niso bila upoštevana pravila postopka, konkretno je bilo napačno uporabljeno določilo 4. točke prvega odstavka 279. člena ZUP.
14. Sodišče je v navedeni zadevi odločilo brez glavne obravnave, ker dejansko stanje, ki je bilo podlaga za izdajo izpodbijanega akta, ni sporno, kar menita tudi tožeča in tožena stranka, ki sta iz tega razloga tudi predlagali, da se odloči brez glavne obravnave. Tako tožeča stranka kot tožena stranka imata izključno navedbe pravne narave glede obstoja razloga za ničnost. V primeru, če dejansko stanje ni sporno, pa ZUS-1 v prvem odstavku 59. člena daje izrecno pooblastilo sodišču, da lahko odloči tudi brez glavne obravnave.
- K točki II izreka:**
15. Sodišče je tožbo v delu, ki se nanaša na izpodbijanje prvostopenjske odločbe, zavrglo iz naslednjih razlogov:
16. Tožnik v tožbenem zahtevku zoper odločbo prvostopenjskega organa predlaga sodišču, naj jo izreče za nično in pri tem navaja, da tožnik eksplicitno ni podal zahtevka po ZDIJZ.
17. Tožba je v tem delu preuranjena, saj bo moral drugostopenjski organ ponovno odločati o pritožbi zoper odločbo prvostopenjskega organa, ki torej še ni dokončna. Ker je tožba v tem delu preuranjena, jo je sodišče v tem delu zavrglo iz razloga po 2. točki prvega odstavka 36. člena ZUS-1.

PRAVNI POUK:

Pritožba zoper I. točko izreka te sodbe ni dovoljena (prvi odstavek 73. člena ZUS-1). Zoper sklep pod II. točko izreka je dovoljena pritožba v roku 15 dni od vročitve pisnega odpravka sklepa. Pritožba se vložijo priporočeno po pošti ali neposredno pri tem sodišču v zadostnem številu izvodov za sodišče in stranke.

Pritožba mora obsegati navedbo sklepa, zoper katerega se vlaga, izjavo, da se sklep izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika (335. člen ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1).

Če je pritožba nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. člen ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1).

Pritožbo se lahko vloži le po osebi, ki je opravila pravniški državni izpit (drugi odstavek 22. člena ZUS-1), sicer sodišče pritožbo kot nedovoljeno zavrže (drugi odstavek 89. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1).

Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (tretji odstavek 105. a člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1).

Ljubljana, 10. oktober 2025

Višji sodnik:

dr. Damjan Gantar, l.r.

Ta prepis je soglasen z izvirnikom
Podpis pristojne sodne osebe